

Alle i Mål

Vejledning til
P-skalaer

Hvorfor er der fokus på elevernes faglige udvikling?

Det korte svar på det spørgsmål kunne være, at alle børn har ret til at lære og udvikle sig ud fra de forudsætninger, de har (Salamanca erklæringen, 1994). Det gælder også elever med gennemgribende udviklingsforstyrrelser og generelle indlæringsvanskeligheder.

I Danmark har Undervisningsministeriet beskrevet Fælles Mål fra 0. klasse og frem til 10. klasse. Det er mål, der gælder alle elever i den skolepligtige alder.

Alle kommunale skoler er i dag kategoriseret som folkeskoler og er underlagt de retningslinjer, der gælder for lov om folkeskolen. Folkeskoleloven er derfor et vilkår for arbejdet på de såkaldte kategori 4 specialskoler.

I denne vejledning er der fokus på elevernes faglige udvikling i dansk og matematik, da disse er fag, der generelt ikke kan dispenseres fra. Det gælder også for undervisningen på kategori 4 specialskolerne i København.

Hvorfor P-skalaer?

For elever med gennemgribende udviklingsforstyrrelser og generelle indlæringsvanskeligheder foregår udvikling og læring langsommere og anderledes end for elever i den øvrige folkeskole. Det betyder, at deres læringsmuligheder og de deraf afledte undervisningsbehov går forud for de mål, der er beskrevet i Fælles Mål for Børnehaveklassen og Folkeskolen.

Indtil nu har der ikke eksisteret en fælles skoleprofessionel ramme at beskrive faglig udvikling for elever, der arbejder på et kognitivt niveau, der ligger før børnehaveklasseniveau i Danmark.

Formuleringen og udviklingen af P-skalaerne har til hensigt beskrive elevers faglige udvikling i dansk og matematik fra 2 mdr. til 6 år, der er de læringsforudsætninger, som Fælles Mål bygger på.

Det er hensigten at P-skalaerne kan bidrage med et fælles sprog om elevernes faglige udvikling på tværs af faggrupper.

Fælles pejlemærker for dansk og matematik blev afprøvet i skoleåret 2017-2018 på Fensmarskolen, Skolen i Ryparken, Øresundsskolen og Strandparksskolen. I samarbejde med skolerne justeredes de fælles Pejlemærker og foreligger nu i trykt version: Alle i mål P-skalaer for matematik og dansk.

P-skalaer for dansk og matematik er samlet i et samlet dokument. Dertil er der udarbejdet en oversigtsplakat, der viser de overordnede mål på de enkelte p-niveauer for de to fag.

Hvordan kan P-skalaerne anvendes?

Det er vigtigt at være opmærksom på, hvordan P-skalaerne anvendes. P-skalaerne kan bruges og misbruges.

P-skalaerne er udviklet som redskab til at:

- Støtte lærere og pædagoger i at formulere mål for elever i alderen 5-16 år, men som arbejder på kognitive niveauer, der ligger før Fælles Mål for Børnehaveklassen.
- Formulere et grundlag (baseline) som videre fremgang kan vurderes ud fra.
- Støtte lærere og pædagoger i at identificere profilområder, elever ikke ser ud til at udvikle sig inden for, og hvor der må arbejdes på en anden måde ("gaps in learning")
- Evaluere elevers fremgang/progression i læringsudbytte på vej mod Fælles Mål for Børnehaveklassen. Progression i læringsudbytte skal både forstås lineært fra P1-P8 inden for et fagligt område og (på tværs) af faglige områder samt lateral progression inden for samme faglige område, hvor eleven begynder at kunne generalisere det lærte ind i nye kontekster.

- Støtte skoleledere i dokumentere kvaliteten af skolens praksis og på den baggrund diskutere og formulere mål for hele skolens faglige udvikling.

P-skalaerne er ikke udviklet som redskab til, at:

- Kategorisere elever som fx p1-børn (labeling)
- Foretage detaljeret løbende evaluering
- Definere indholdet i undervisningen eller give detaljerede beskrivelser af aktiviteter
- Identificere elevers specifikke undervisningsbehov

P-skalaer kræver fortsat didaktisk omsætning. P-skalaerne kan ikke erstatte daglige didaktiske overvejelser og omsætning til praksis.

P-skalaerne kan komme tæt på – men det vil altid være sådan, at man skal tage højde for de enkelte elever og vurdere mål og aktiviteter i forhold til deres forudsætninger og behov for støtte og stilladsering i undervisningen. P-skalaerne er generelt formuleret uden at indtænke specifikke handicap. Hvor langt, eleverne kan nå, vil være afhængig af en kombination af forudsætninger og stilladsering i læringsprocessen.

Progression i læringsudbytte hos elever

Elever med gennemgribende udviklingsforstyrrelser og generelle indlæringsvanskeligheder udvikler sig meget forskelligt. Det vil derfor ikke være rimeligt at kunne forvente en fremgang fra P1-P8 og videre frem for alle elever. Der vil eksempelvis være stor forskel på de forventninger, man kan opstille til fremgangen hos en elev, der arbejder på eksempelvis et P3-niveau i 6-årsalderen sammenlignet med en elev, der arbejder på et P3-niveau i 14-årsalderen (QCA, 2009 s. 10). Alt andet vil være urealistisk.

P-skalaerne bidrager med et blik på udvikling, samtidig med at det anerkendes, at nogle elever bevæger sig langsomt frem og til tider to skridt tilbage. Læring foregår altid i en bestemt situation – i en bestemt kontekst.

Forandringer i situationen kan for nogle elever betyde, at det som eleven under visse omstændigheder kunne i går ikke kan lade sig gøre i dag.

Udvikling forstås både lineært fremadskridende og ligeledes som lateralt udvidende. Dertil vil det altid være nødvendigt at forholde sig til konteksten for læring, som kan betyde tilbageskridt og at forholde sig til elevernes forudsætninger, og de behov eleverne dermed har for stilladsering på et givet P-niveau.

I den laterale bevægelse betyder det, at eleven udvider sin kunnen til andre områder inden for faget (fx mellem kompetenceområder på samme p-niveau) eller til samme område inden for faget, men i for eleven nye kontekster (fx at kunne sortere knapper i farver til også at kunne sortere papir i farver).

P-skalaer som et didaktisk refleksionsværktøj til beskrivelse af progression

P-skalaerne er skolens og lærernes eget redskab til at beskrive og evaluere elevers udvikling og ligeledes et redskab, der gør det muligt at vise og dokumentere på hvilke kognitive udviklingsniveauer skolens elever arbejder. Dermed bliver det muligt at dokumentere den faglige kvalitet på skolen.

P-skalaerne kan fungere som et refleksionsværktøj over sammenhænge mellem:

- elevers forudsætninger
- mål for læring i de enkelte fag
- den undervisning eleverne møder og den faglige progression i læringsudbytte, der spores hos eleverne.

Denne refleksion kan bidrage til at forstå, afklare og udfordre elevers udviklingspotentiale.

I figur 1 gengives en ramme til forståelse af opbygningen af P-skalaen i dansk og matematik. P1 til P3 er fælles for dansk og matematik, da der her arbejdes med elevernes generelle udvikling af forudsætningerne for læring. P-skalaerne fra P1 til P8 er præsenteret i sin fulde længde i P-skalaer for henholdsvis dansk og matematik. P8 markerer overgangen fra P-skalaen til Folkeskolens Fælles mål for Børnehaveklassen.

Figur 1

Overordnet
opbygning af
P-skalaer for
dansk og
matematik med
overgang til
Fælles mål

P-skala

Dansk og matematik

P1

Eleven **møder** verden og får oplevelser, uden tydelig reaktion.

Eleven viser sporadisk **interesse** for aktiviteter og oplevelser, og enhver **respons** fra eleven støttes.

P2

Eleven **responderer** og deltager i kortvarig interaktion i kendte situationer.

Eleven **undersøger** ting og reagerer ved at række ud og pege, på vej mod **deltagelse**.

P3

Eleven **deltager** i aktiviteter med begyndende intentionalitet.

Eleven **involverer** sig og tager initiativ til kommunikation.

Figur 1

P4-P8

Dansk

KOMMUNIKATION
-LYTTE OG FORSTÅ

KOMMUNIKATION
-TALE OG UDTRYKKE

SPROGLIG OPMÆRKSOMHED
-LÆSNING

SPROGLIG OPMÆRKSOMHED
-SKRIVNING

Matematik

FUNKTIONEL MATEMATIK

TAL OG ANTAL

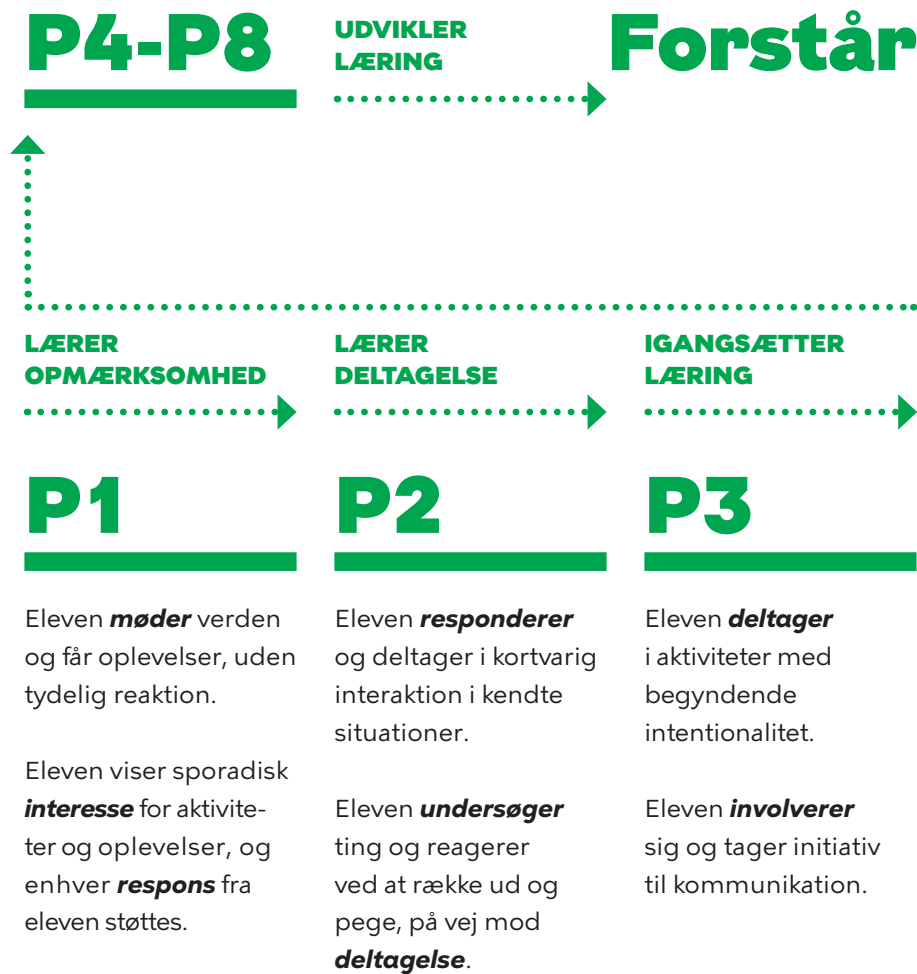
FIGURER, MØNSTRE OG MÅLING

Fælles Mål

Figur 2 er et forsøg på at beskrive de overgange og forudsætninger, der gør faglig læring i dansk og matematik til en mulighed. Det kan til tider være vanskeligt at vurdere, om en elev arbejder på P1, P2 eller P3 niveau, da elevernes reaktioner kan være sporadiske og vage. Men generelt kan man sige, at når eleverne er i stand til at fokusere/fastholde deres opmærksomhed, bevæger eleven sig fra P1 mod P2. I de konkrete arbejdsituationer kan der ses på graden af elevens hensigtsmæssige respons. Når eleven responderer på en given aktivitet på en forudsigelig og hensigtsmæssig måde, er det tegn på, at eleven er aktivt deltagende, og eleven bevæger sig altså fra P2 mod P3. Når eleven involverer sig bevidst i aktiviteten, kan det være et tegn på, at eleven kan igangsætte og udvikle færdigheder og forståelser, der gør læring til en mulighed.

Figur 2

Ramme for
udviklingsovergange
inden for P-skalaen
med specielt fokus
på P1 til P3

Når eleverne bliver i stand til at være opmærksomme og respondere, bevæger de sig fra P1 mod P2 afhængig af graden af opmærksomhed og respons: Eleven lærer opmærksomhed. Her er det vigtigt at være lydhør for, at opmærksom ikke er medfødt, men en kompetence der tilegnes i et samspil med primære voksne.

Når eleven er opmærksomme på, hvad der foregår og begynder at respondere og deltage, så bevæger de sig gradvist mod P3.

I løbet af P3 bliver eleverne mere opmærksomme og aktivt deltagende og involveret. Dermed bliver faglig læring en mulighed. Afhængig af graden af personlig involvering tilegner eleven sig færdigheder og forståelser, der fungerer som overgangsfænomen fra P3 til P4.

I figur 3 uddybes nøglepunkterne på de tidlige P-skalaer med flere beskrivelser af elevers mulige reaktioner. Skemaet kan anvendes som støtte til at beskrive nøglepunkter i elevernes udvikling af erfaringer i undervisningen på P1-P3. Skemaet er oversat og bearbejdet fra Qualifications and Curriculum Authority (QCA, 2001).

Figur 3

Rammebeskrivelse for
udvikling fra P1-P3

Figur 3

NØGLEPUNKT	ENGELSK VERSION	EKSEMPLER PÅ MULIGE REAKTIONER OG UDVIKLING HOS ELEVEN
Møde	Encounter	Elever er til stede gennem en aktivitet, men der er ikke nogen synlig reaktion. Men bemærk, at for elever, som er tilbageholdende i mange situationer, så kan alene det, at de tolererer at være til stede i en fælles aktivitet være et tegn på udbytte/fremskridt.
Gryende optagethed	Awareness	Elever ser ud til at bemærke, når der sker noget. Måske kortvarig opmærksomhed på en ting, handling, en person. Kan fx ses ved at eleven kortvarigt stopper op med egne bevægelser eller lyde.
Opmærksomhed og respons	Attention and response	Elever er mere opmærksomme og begynder at respondere ofte dog ikke på en ensartet eller forudsigelig måde. Det kan fx ses ved at eleverne viser tegn på overraskelse, begejstring, frustration eller utilfredshed. De demonstrerer dermed en begyndende evne til at kunne skelne mellem forskellige mennesker, ting, aktiviteter og steder.
Undersøgelse / engagement	Engagement	Elever viser en mere vedvarende opmærksomhed og viser at de kan skelne mellem forskellige mennesker, ting, aktiviteter og steder. Det ses, fx ved, at de stirrer eller lytter fokuseret, vender hovedet for at lokalisere ting, handlinger eller mennesker, eller vha. øjne, hoved eller andre kropsdele følger noget, der bevæger sig.
Deltagelse	Participation	Eleverne deltager i fælles udveksling (turtagning) i kommunikation og kan foregribe velkendte begivenheder ved fx at smile, sige lyde eller vise andre tegn på begejstring. Disse tegn kan dog stadig være støttet af voksne eller andre elever.

NØGLEPUNKT	ENGELSK VERSION	EKSEMPLER PÅ MULIGE REAKTIONER OG UDVIKLING HOS ELEVEN
Deltagelse	Participation	Eleverne deltager i fælles udveksling (turtagning), i kommunikation og kan foregribe velkendte begivenheder ved fx at smile, sige lyde eller vise andre tegn på begejstring. Disse tegn kan dog stadig være støttet af voksne eller andre elever.
Involvering	Involvement	Elever rækker aktivt ud for at være en del af noget eller for at give udtryk for noget i relation til en aktivitet eller ytring fra andre elever. Det kan fx være ved at bruge fagter og armbevægelser, bruge tegn, sige lyde eller forsøge at få øjenkontakt med andre elever eller voksne.
Opnår færdigheder og forståelse (viden)	Gaining skills and understanding	Elever opnår færdigheder, styrker færdigheder eller gør generelt brug af deres færdigheder. De opnår forståelse af viden og begreber relateret til deres erfaringer med det, de er i gang med at lære i skolen. Det kan fx være at de genkender træk og karakteristika ved en ting og forstår betydningen af denne ting, og hvordan den kan bruges.

At indsamle tegn på læring

Tegn på læring observeres gennem, hvad eleverne gør, siger og skaber. For at følge elevers udvikling er det derfor relevant at gøre sig løbende notater vedrørende elevernes reaktioner på undervisningen. Brug af video, foto og forældreudtalelser indgår også som relevante former for data til at følge elevers progression.

Det skal være overkommeligt og meningsfuldt at indsamle data. Det må aldrig blive en bureaukratisk øvelse, der udelukkende handler om dokumentation. Der er derfor ikke grund til at indsamle noter i detaljer fra hver en lektion – korte sammenfatninger kan være nok.

Hvor kommer P-skalaer fra?

I England har det siden 2007 været indført at bruge P-scales (P-skalaer) som led i vurderingen af elever, der arbejder på niveauer under National Curriculum Level 1. P-scales blev udviklet i et samarbejde mellem forskere og specialskoler i England (QCA, 2017). Det var obligatorisk at benytte P-scales som redskab til at teste eleverne, hvilket blev meget kritiseret i England. Derfor valgte det engelske undervisningsministerium at gøre det valgfrit for skolerne, om de ville benytte p-scales til at teste med. P-skalaniveauerne er dog stadig fælles referenceramme for undervisningsplanlægning for elever med multiple funktionsnedsættelser i England.

I Danmark har det på intet tidspunkt været intentionen, at p-skaler skulle anvendes i en testsammenhæng, men derimod som redskab til øget faglig og didaktisk refleksion over praksis og progression i læringsudbytte hos elever.

Referencer

QCA/DfEE (2001) Planning, Teaching and Assessing the Curriculum for pupils with learning difficulties. London: QCA

QCA. (2009). Using the P scales — Assessing, moderating and reporting pupil attainment at levels P1 to P8. London: Qualifications and Curriculum Authority.

QCA. (2017). Performance — P scale — attainment targets for pupils with special educational needs. London: Department of Education.

Salamanca (1994). The Salamanca Statement and framework for action on special needs education.

Undervisningsministeriet (2016) Fælles Mål, <https://www.emu.dk/omraade/gsk-l%C3%A6rer>

P-skalaer

Tilpasset version af Department of Education P Scales
Attainment Targets. Bearbejdet af Michael Wahl Andersen
og Louise Rønberg. Københavns Professionshøjskole.

Alle i København

Mål P1

P-skalaer Dansk

P1

Eleven **møder** verden og får oplevelser, uden tydelig reaktion.

Eleven viser sporadisk **interesse** for aktiviteter og oplevelser og enhver **respons** fra eleven støttes.

P2

Eleven **responderer** og deltager i kortvarig interaktion i kendte situationer.

Eleven **undersøger** ting og reagerer ved at række ud og pege, på vej mod **deltagelse**.

P3

Eleven **deltager** i aktiviteter med begyndende intentionalitet.

Eleven **involverer** sig, og tager initiativ til kommunikation.

P4

KOMMUNIKATION -LYTTE OG FORSTÅ

Eleven kan forstå mindst 50 ord eller tegn i nære og velkendte situationer.

KOMMUNIKATION -TALE OG UDTRYKKE

Eleven kan gentage, kopiere og imitere ml. 10 og 50 ord eller tegn, eller eleven kan bruge ting/symboler som reference til ord.

SPROGLIG OPMÆRKSOMHED -LÆSNING

Eleven kan deltage på et basalt niveau i en læseaktivitet.

SPROGLIG OPMÆRKSOMHED -SKRIVNING

Eleven kan vise begyndende opmærksomhed på, at tegn og symboler bærer betydning.

P5

KOMMUNIKATION -LYTTE OG FORSTÅ

Eleven kan forstå mindst 100 ord eller tegn i nære og velkendte situationer.

KOMMUNIKATION -TALE OG UDTRYKKE

Eleven kan danne meningsfulde ytringer af to nøgleord, tegn eller symboler.

SPROGLIG OPMÆRKSOMHED -LÆSNING

Eleven kan forstå at symboler kan bære betydning.

SPROGLIG OPMÆRKSOMHED -SKRIVNING

Eleven kan eksperimentere med at skrive tegn, der bærer betydning.

P6

KOMMUNIKATION -LYTTE OG FORSTÅ

Eleven kan deltage kommunikativt i små grupper.

KOMMUNIKATION -TALE OG UDTRYKKE

Eleven kan indlede og fastholde en kort samtale vha. egen foretrukne form for kommunikation.

SPROGLIG OPMÆRKSOMHED -LÆSNING

Eleven kan genkende enkelte ord/symboler.

SPROGLIG OPMÆRKSOMHED -SKRIVNING

Eleven kan skrive enkelte bogstaver eller symboler.

P7

KOMMUNIKATION -LYTTE OG FORSTÅ

Eleven kan lytte og følge opmærksomt med i fortællinger og historier i kortere tid.

KOMMUNIKATION -TALE OG UDTRYKKE

Eleven kan kommunikere enkle ideer, oplevelser og historier til andre med op til tre nøgleord, tegn eller symboler.

SPROGLIG OPMÆRKSOMHED -LÆSNING

Eleven kan deltage aktivt i en læseaktivitet.

SPROGLIG OPMÆRKSOMHED -SKRIVNING

Eleven kan skrive flere bogstaver eller symboler.

P8

KOMMUNIKATION -LYTTE OG FORSTÅ

Eleven kan deltage kommunikativt i aktiviteter og rollelege med selvtillid.

KOMMUNIKATION -TALE OG UDTRYKKE

Eleven kan kombinere op til fire nøgleord, tegn eller symboler, når eleven kommunikerer egne oplevelser eller fortæller velkendte historier i par eller små grupper.

SPROGLIG OPMÆRKSOMHED -LÆSNING

Eleven kan genkende ord og symboler og/eller viser begyndende opmærksomhed på sproglyd.

SPROGLIG OPMÆRKSOMHED -SKRIVNING

Eleven kan eksperimentere med skrivning til flere formål.

Alle i København

Mål

P-skalaer Matematik

P1

Eleven **møder** verden og får oplevelser, uden tydelig reaktion.

Eleven viser sporadisk **interesse** for aktiviteter og oplevelser og enhver **respons** fra eleven støttes.

P2

Eleven **responderer** og deltager i kortvarig interaktion i kendte situationer.

Eleven **undersøger** ting og reagerer ved at række ud og pege, på vej mod **deltagelse**.

P3

Eleven **deltager** i aktiviteter med begyndende intentionalitet.

Eleven **involverer** sig, og tager initiativ til kommunikation.

P4

FUNKTIONEL MATEMATIK

Eleven kan deltage i praktiske situationer, der omhandler matematiske forhold.

TAL OG ANTAL

Eleven kan deltage i arbejdet med tal og antal til 1.

FIGURER, MØNSTRE OG MÅLING

Eleven kan deltage i arbejdet med figurer, mønstre og måling.

P5

FUNKTIONEL MATEMATIK

Eleven kan arbejde med en-til-en korrespondance.

TAL OG ANTAL

Eleven kan arbejde med tal og antal til 2.

FIGURER, MØNSTRE OG MÅLING

Eleven kan arbejde med figurer, mønstre og måling.

P6

FUNKTIONEL MATEMATIK

Eleven kan arbejde i praktiske situationer med mængder op til tre og sortere elementer efter deres egenskaber og kopiere mønstre.

TAL OG ANTAL

Eleven kan arbejde med tal og antal op til 5.

FIGURER, MØNSTRE OG MÅLING

Eleven kan vise forståelse af objektkonstans.

P7

FUNKTIONEL MATEMATIK

Eleven kan sortere og begrunde sorteringen.

TAL OG ANTAL

Eleven kan arbejde med tal og antal op til 10.

FIGURER, MØNSTRE OG MÅLING

Eleven kan genkende figurer ud fra deres navn.

Eleven kan foretage direkte sammenligninger af størrelser.

P8

FUNKTIONEL MATEMATIK

Eleven kan anvende sin matematiske viden.

TAL OG ANTAL

Eleven kan arbejde med tal og antal over 10.

FIGURER, MØNSTRE OG MÅLING

Eleven kan genkende og beskrive figurer og mønstre ud fra deres egenskaber.

Eleven kan foretage skøn og målinger.

Alle i Mål

P-skalaer
Dansk
Matematik

Vigtig opmærksomhed

Begreberne tale og lytte anvendes i en bred kommunikativ forstand. Begreberne dækker over alt, der har at gøre med at gøre sig forståelig for andre og at forstå andre. Det vil sige alle former for produktiv og receptiv kommunikation med brug af verbalsprog, så vel som alle former for alternativ og supplerende kommunikation (ASK).

Dansk P1 - P3

Eleven får
oplevelser, og
de voksne
responderer
på enhver
deltagelse
fra eleven for
at fremme
interaktion

P1

Eleven møder verden og får oplevelser, uden tydelig reaktion

- Eleven viser enkle reaktioner som fx pludselige lyde og bevægelser i mødet med aktiviteter og oplevelser (kan være passiv eller yde modstand).

Eleven viser sporadisk interesse for aktiviteter og oplevelser, og enhver respons fra eleven støttes

- Eleven har øjeblikke, hvor han/hun virker årvågen og parat til at fokusere sin opmærksomhed på bestemte personer, aktiviteter, genstande eller dele af genstande (fx griber om objekter, når eleven får dem i hånden).
- Eleven viser i perioder situationsbestemte reaktioner (fx viser overraskelse, når eleven ser et objekt eller når et objekt forsvinder).

P2

Eleven responderer og deltager i kortvarig interaktion i kendte situationer

- Eleven reagerer på kendte og ukendte aktiviteter og genstande. (fx ved at udvise begejstring eller fokuseret opmærksomhed, eller uro når rutiner forandres).
- Eleven følger kortvarigt personer, aktiviteter og objekter, der bevæger sig inden for deres umiddelbare opmærksomhedsfelt (dvs. ude af øje ude af sind).
- Eleven accepterer og engagerer sig i en fælles undersøgelse af en genstand (dvs. fælles opmærksomhed om det fælles tredje).

Eleven undersøger ting og reagerer ved at række ud og pege, på vej mod deltagelse

- Eleven giver tydeligt følelsesmæssigt udtryk for sine præferencer (fx når eleven rækker ud efter personer eleven kan lide).
- Eleven genkender personer, aktiviteter og genstande (fx når eleven viser genkendelse gennem bestemte lyde og gestik/kropssprog).
- Eleven udfører handlinger ved at prøve sig frem, og eleven husker, når ting bliver præsenteret i umiddelbar tilknytning (fx når eleven viser glæde hver gang en bestemt dukke viser sig i en historie).
- Eleven samarbejder gennem fælles udforskning og støttet deltagelse (fx når eleven imiterer handlinger og ansigtsudtryk).
- Eleven deltager i kort turtagning (fx give-tage-lege).
- Eleven kan forstå mindst 10 ord eller tegn i nære og velkendte situationer.

P3

Eleven deltager i aktiviteter med begyndende intentionalitet

- Eleven søger opmærksomhed gennem øjenkontakt, gestik eller handling. (fx peger eller viser pegelignende adfærd).
- Eleven efterspørger oplevelser eller aktiviteter (fx skubber glasset, fordi han/hun gerne vil have noget at drikke).
- Eleven deltager i fælles aktiviteter med let støtte.
- Eleven fastholder koncentration kortvarigt, dvs. fokuserer opmærksomhed over tid.
- Eleven deltager i turtagning med skift et par gange.
- Eleven undersøger materialer på stadig mere komplekse måder (fx undersøger former og figurer taktilt).
- Eleven begynder at forstå årsag/virkning sammenhænge.
- Eleven observerer resultatet af sine handlinger med interesse (fx når eleven lytter til sin egen stemmes forskellige udtryk).
- Eleven husker erfaringer i længere tid (fx aktiverer en knap på en ja/nej talemaskine).
- Eleven forstår 10-25 ord eller tegn i nære og velkendte situationer.

P3 fortsat

Eleven involverer sig, og tager initiativ til kommunikation

- Eleven hilser på folk og tager initiativ til interaktion og aktivitet (fx lader bevidst genstande falde for at initiere den voksnes handling).
- Eleven deltager i turtagning med flere gange skift.
- Eleven husker erfaringer over stadig længere perioder og foregriber kendte begivenheder (fx når eleven bruger fagter og lyde i kendte historier og sange).
- Eleven responderer på muligheder og valg (fx peger på eller giver en genstand frem for en anden).
- Eleven udforsker aktivt genstande eller aktiviteter i stadig længere perioder (fx når eleven sorterer genstande i grupper).
- Anvender systematisk redskaber til at løse mulige problemer (fx anvender hammeren på hammerbrættet).
- Eleven anvender systematisk redskaber til at opnå noget (fx når eleven henter/peger på en bog, som ønskes læst, eller trækker en voksen hen til leg/spil).
- Eleven forstår mindst 25 ord i nære og velkendte situationer.

Dansk P4 – P8

KOMPETENCEOMRÅDE:

Kommunikation
– lytte og forstå

P4

Eleven kan forstå mindst 50 ord eller tegn i nære og velkendte situationer

- Eleven reagerer relevant på enkle opfordringer med ét kendt nøgleord, tegn eller symbol, (fx Find din jakke/Rejs dig op)

P5

Eleven kan forstå mindst 100 ord eller tegn i nære og velkendte situationer

- Eleven reagerer relevant på spørgsmål i nære situationer (fx hvor er bolden? Hvad laver du? Er den gul?)
- Eleven følger enkle opfordringer, der indeholder mindst to kendte nøgleord, tegn eller symboler (fx Læg skeen i skuffen, Giv bolden til Maria!)

P6

Eleven kan deltage kommunikativt i små grupper

- Eleven indgår i spil og lege med andre med passende turtagning
- Eleven følger i lege opfordringer og instruktioner med mindst tre nøgleord, tegn eller symboler (fx kast terningen og flyt din brik på pladen)

P7

Eleven kan lytte og følge opmærksomt med i fortællinger og historier i kortere tid

- Eleven deltager og reagerer relevant på spørgsmål fra voksne eller fra kammerater om oplevelser, aktiviteter og historier (fx Hvor er drengen blevet af? Hvor er heksens hus?)
- Eleven følger opfordringer og instruktioner, der indeholder fire nøgleord, tegn eller symboler (fx Kan du finde den lille bjørns seng?)
- Eleven associerer til egne erfaringer og byder ind med relevante input.

P8

Eleven kan deltage kommunikativt i aktiviteter og rollelege med selvtillid

- Eleven lytter opmærksomt og reflekterer over årsag og virkning“. Eleven svarer på spørgsmål om hvorfor og hvordan (fx hvorfor laver fuglen en rede? Hvordan kan vi tegne reden?)

Dansk P4 – P8

KOMPETENCEOMRÅDE:

Kommunikation
– tale og udtrykke

P4

Eleven kan gentage, kopiere og imitere mellem 10 og 50 ord eller tegn, eller eleven kan bruge genstande eller symboler som reference til ord

- Eleven bruger enkeltord, tegn, genstande eller symboler til at kommunikere om enkle hændelser, behov og følelser (fx hvad eleven synes om og ikke synes om/har brug for).

P5

Eleven kan danne meningsfulde ytringer af to nøgleord, tegn eller symboler

- Eleven sætter ord, tegn eller symboler sammen for at kommunikere et budskab (fx Emma kat for Emmas kat).
- Eleven gør forsøg på at reparere misforståelser ved at gentage ordet, ændre på intonation eller ansigtsudtryk (eleven udskifter ikke ord).
- Eleven udtrykker sig med et produktivt ordforråd på over 50 ord (ord, tegn, symboler).
- Eleven omtaler sig selv i 2. person ental i stedet for 1. personligt stedord (fx Emma spiser eller Du spiser i stedet for Jeg spiser)
- Eleven bruger forholdsord som i, på, - men ikke nødvendigvis korrekt.

P6

Eleven kan indlede og fastholde en kort samtale vha. elevens foretrukne form for kommunikation

- Eleven gør sig forståeligt om enkle emner vha. foretrukken form for kommunikation også til personer de ikke kender.
- Eleven stiller enkle spørgsmål (fx hvor er xxx?)
- Eleven bruger enkle forholdsord forholdsord som i og på korrekt. Eleven bruger enkle stedord korrekt så som min og den korrekt.
- Eleven bruger flertalsformer og generaliserer den hyppigste (fx busser, hester, huser)

P7

Eleven kan kommunikere enkle ideer, oplevelser og historier til andre med op til tre nøgleord, tegn eller symboler

- Eleven udtrykker sig om nutid, fortid og fremtidige begivenheder og oplevelser vha. enkle sætninger (fx Vi skal i biffen på fredag, i går kørte vi bus).
- Eleven indgår i og bidrager relevant i diskussioner og rollelege i par og små grupper.
- Eleven bruger bindeord som og, men, så, når for at tilføje og sammenkæde information ud over, hvad der er spurgt om.

P8

Eleven kan kombinere op til fire nøgleord, tegn eller symboler, når eleven kommunikerer egne oplevelser eller fortæller velkendte historier i par eller små grupper

- Eleven bruger et større antal ord til at skabe mening for samtalepartnere.
- Eleven forklarer sig og sætter flere ord på samme emne.
- Eleven bruger personlige stedord korrekt som fx min, din, hans, hendes, Williams.
- Eleven deltager i rollelege med selvtillid
- Eleven bruger bindeord, der indikerer årsagsforhold (fx fordi, sådan)

Dansk P4 – P8

KOMPETENCEOMRÅDE:

Sproglig
opmærksomhed
i læsning

P4

Eleven kan deltage på et basalt niveau i en læseaktivitet

- Eleven kan følge kortvarigt med i en enkel historie
- Eleven viser nogen forståelse for, hvordan bøger (papir/skærm) fungerer (fx ved at bladre i den)

P5

Eleven kan forstå, at symboler kan bære betydning

- Eleven viser nysgerrighed vedrørende indholdet i en historie på et basalt niveau (fx når eleven svarer på enkle spørgsmål)
- Eleven forstår, at teksten i bogen repræsenterer handlingen.
- Eleven afkoder, hvad enkle symboler repræsenterer (fx at symbolet for kop svarer til det man drikker af).

P6

Eleven kan genkende enkelte ord/symboler

- Eleven genkender og forstår et lille antal ord eller symboler knyttet til det nære ordforråd (fx navne, ting, handlinger på eget skema).
- Eleven genkender enkelte bogstaver, fx forbogstav i eget navn.

P7

Eleven kan deltage aktivt i en læseaktivitet

- Eleven viser interesse for det at kunne læse
- Eleven forudsiger/gætter på dele i en historie – (fx ved at kunne give bud på fortsættelsen af en sætning, hvis den voksne stopper med at læse).
- Eleven skelner mellem bogstaver eller symboler og billeder i en tekst.
- Eleven forstår konventionerne for læsning (fx at man læser tekst fra venstre mod højre, fra top mod bund, og at side følger efter side).

P8

Eleven kan genkende ord og symboler og/eller viser begyndende opmærksomhed på sproglyd

- Eleven genkender stadig flere velkendte ord eller symboler, inklusive deres eget navn.
- Eleven genkender mindst halvdelen af bogstaverne i alfabetet (form, navn eller lyd)
- Eleven opdager, at de samme sproglyde kan gå igen: ord (fx homofoner kiwi/kiwi) (rimendelser (fx -at i kat/nat), stavelser (fx ka- i kamel og kasket,

Dansk P4 – P8

KOMPETENCEOMRÅDE:

Sproglig
opmærksomhed
i skrivning

P4

Eleven kan vise begyndende opmærksomhed på, at tegn og symboler bærer betydning

- Eleven tegner noget, der repræsenterer noget (fx erfaringer og begivenheder).
- Eleven placerer få symboler på et skema eller i en rækkefølge
- Eleven skribler eller taster

P5

Eleven kan eksperimentere med at skrive tegn der bærer betydning

- Eleven skribler og fortæller, at det tegnede fx er eget navn eller symbol for sted.
- Eleven skribler/skriver bogstavliggende tegn
- Eleven øver sig i at sammensætte få symboler på skærm.
- Eleven følger bogstavformer med fingeren, kan tegne ovenpå eller kopiere mønstre af cirkler og lige linjer. (Obs: hvordan er elevens skrivegreb (trefingergreb) og kan eleven bruge forskellige former for skriveredskaber - farver, tusser, blyanter, pensler)

P6

Eleven kan skrive enkelte bogstaver eller symboler

- Eleven kopierer bogstaver og ord.
- Eleven skriver egen version af eget navn, hvor nogle bogstaver er genkendelige.
- Eleven legeskriver i rollelege, fx legeskriver indkøbsseddel og beskeder. Eleven sammensætter flere symboler til en meningsgivende sætning på baggrund af erfaring med denne skriftlige kommunikationsform.

P7

Eleven kan skrive flere bogstaver eller symboler

- Eleven skriver eget navn og få andre ord stort set korrekt enten håndskrevet, dikteret eller ved at taste på tastatur
- Eleven begynder at sætte få ord sammen til korte sætninger (evt. uden mellemrum mellem ordene)
- Eleven sammensætter meningsgivende sætninger af symboler med forståelse for, hvornår sætningen starter og slutter

P8

Eleven kan eksperimentere med skrivning til flere formål

- Eleven viser begyndende forståelse for ordgrænser ved at sætte mellemrum eller streger mellem det, der skal forestille ord.
- Eleven skriver eget navn og få andre korte ord korrekt. Dog kan nogle af bogstaverne være spejlvendte.
- Eleven deltager i skrivning med forskellige formål (fx lister, historier og breve)
- Eleven viser opmærksomhed på at læse/skriveretning går fra venstre mod højre
- Eleven sammensætter meningsgivende små historier og tekster af symboler

Matematik P1 – P3

Eleven får
oplevelser, og
de voksne
responderer
på enhver
deltagelse
fra eleven for
at fremme
interaktion

P1

Eleven møder verden og får oplevelser, uden tydelig reaktion

- eleven viser enkle reaktioner som fx pludselige lyde og bevægelser i mødet med aktiviteter og oplevelser (kan være passiv eller yde modstand).

Eleven viser sporadisk interesse for aktiviteter og oplevelser, og enhver respons fra eleven støttes

- Eleven har øjeblikke, hvor han/hun virker årvågen og parat til at fokusere sin opmærksomhed på bestemte personer, aktiviteter, genstande eller dele af genstande (fx griber om objekter, når eleven får dem i hånden).
- Eleven viser i perioder situationsbestemte reaktioner (fx viser overraskelse, når eleven ser et objekt eller når et objekt forsvinder).

P2

Eleven responderer og deltager i kortvarig interaktion i kendte situationer

- Eleven reagerer på kendte og ukendte aktiviteter og genstande. (fx ved at udvise begejstring eller fokuseret opmærksomhed eller uro når rutiner forandres).
- Eleven følger kortvarigt personer, aktiviteter og objekter, der bevæger sig inden for deres umiddelbare opmærksomhedsfelt (dvs. ude af øje ude af sind).
- Eleven accepterer og engagerer sig i en fælles undersøgelse af en genstand (dvs. fælles opmærksomhed om det fælles tredje).

Eleven undersøger ting og reagerer ved at række ud og pege, på vej mod deltagelse

- Eleven giver tydeligt følelsesmæssigt udtryk for sine præferencer (fx viser tydeligt ønske om at holde en bestemt genstand).
- Eleven genkender personer, aktiviteter og genstande (fx kigger på sin egen madkasse blandt flere andre).
- Eleven udfører handlinger ved at prøve sig frem, og eleven husker, når ting bliver præsenteret i umiddelbar tilknytning (fx gentager en handling med en kendt genstand).
- Eleven samarbejder gennem fælles udforskning og støttet deltagelse (fx håndterer og føler på genstande, eleven får i hånden).
- Eleven deltager i kort turtagning (fx give-tage-lege).
- Eleven udtrykker, at der er forskel på et billede af to prikker og et billede af tre prikker.

P3

Eleven deltager i aktiviteter med begyndende intentionalitet

- Eleven søger opmærksomhed gennem øjenkontakt, gestik eller handling. (fx peger eller viser pegelignende adfærd).
- Eleven efterspørger oplevelser eller aktiviteter (fx skubber glasset, fordi han/hun gerne vil have noget at drikke).
- Eleven deltager i fælles aktiviteter med let støtte.
- Eleven fastholder koncentration kortvarigt, dvs. fokuserer opmærksomhed over tid.
- Eleven deltager i turtagning med et par ganges skift.
- Eleven undersøger materialer på stadig mere komplekse måder (fx undersøger former og figurer taktilt).
- Eleven begynder at forstå årsag/virkning sammenhænge.
- Eleven observerer resultatet af sine handlinger med interesse (fx kaster eller lader genstande falde på forskellige overflader).
- Eleven husker erfaringer i længere tid (fx aktiverer en knap på en ja/nej talemaskine).
- Eleven registrerer forskellen mellem to store mængder legetøj, hvis en af mængderne er mindst dobbelt så stor.

P3 fortsat

Eleven involverer sig, og tager initiativ til kommunikation

- Eleven hilser på folk og tager initiativ til interaktion og aktivitet (fx lader bevidst genstande falde for at initiere den voksnes handling).
- Eleven deltager i turtagning med flere gange skift.
- Eleven husker erfaringer over stadig længere perioder og foregriber kendte begivenheder (fx når eleven tager sin frakke og taske, når skoledagen er slut).
- Eleven responderer på muligheder og valg (fx peger på eller giver en genstand frem for en anden).
- Eleven udforsker aktivt genstande eller aktiviteter i stadig længere perioder (fx når eleven sorterer genstande i grupper).
- Anvender systematisk redskaber til at løse mulige problemer (fx anvender hammeren på hammerbrættet).
- Beskriver mængden af legetøj med talord (talordet beskriver ikke nødvendigvis det aktuelle antal).

Matematik P4 – P8

KOMPETENCEOMRÅDE:

Funktionel
matematik

P4

Eleven kan deltage i praktiske situationer, der omhandler matematiske forhold

- Eleven udtrykker forventning til, følger og deltager i velkendte aktiviteter, når det gives et kontekstuel cue (fx hjælper til med at sætte materialer på plads, dækker bord eller handling i sange og rim; placerer en kage på hver tallerken).
- Eleven viser forståelse for årsag og virkning i velkendte matematiske aktiviteter (fx veksler penge, sten eller lignende i en butikslæg til varer; trykker på en form på en interaktiv skærm for at høre navnet på formen).
- Eleven viser forståelse for form, position eller mængde (fx eleven grupperer genstande efter deres egenskaber såsom form; skaber enkle sekvenser af lys eller lyd ved hjælp af interaktivt udstyr; husker en genstand, der er blevet gemt)

P5

Eleven kan arbejde med en-til-en korrespondance

- Eleven sorterer eller matcher objekter eller billeder ved hjælp af egenskaber og ligheder (fx matcher sko eller sokker ved at placere disse ved siden af en, som er magen til; matcher billeder der er ens; samler genstande ud fra et givent kriterium som farve, form eller størrelse)
- Eleven grupperer med samme lille antal objekter (fx lægger slik i kopper så der er en eller to til hver)
- Eleven løser små praktiske problemer (fx vælger passende kasser til elementer i forskellige størrelser; kontrollerer at der er en kniv til hver gaffel).
- Eleven reagerer relevant (fx med støtte fra et talkort) på anmodningen "giv mig en..." "giv mig to..." (fx matcher fx en prik på et talkort til en kop eller to prikker på et talkort med to kopper).

P6

Eleven kan arbejde i praktiske situationer med mængder op til tre og sortere elementer efter deres egenskaber og kopiere mønstre

- Eleven sorterer objekter og materialer i forhold til hensigtsmæssige kriterier (fx anbringer fodbolde i et net og bordtennisbolde i en kasse)
- Eleven kopierer enkle mønstre eller sekvenser (fx kopierer en trommehvirvel; kopierer et enkelt mønster af gentagne bevægelser; kopierer et mønster af figurer)..
- Eleven matcher øjnene på terningen med et tilsvarende antal brikker (fx i spillet Quips).
- Eleven reagerer relevant på anmodningen "hent tre..." - fx tre tallerkener.
- Eleven reagerer i praktiske situationer på anmodningen "en mere" (fx tilføjer en blyant til blyanterne i bunken, lægger et stykke slik mere på tallerkenen).

P7

Eleven kan sortere og begrunde sorteringen

- Eleven gennemfører en række sorteringsaktiviteter med udgangspunkt i givne kriterier (fx sorterer en bunke mønter efter størrelse, farve, form eller antal; sortere, alle de blå gummistøvler; sorterer alle sko i størrelse 36).
- Eleven reagerer, når et objekt skiller sig ud fra en given kategori (fx fjernelse af umage elementer fra et sæt; indsamler og sorterer genstande i kasser eller skuffer).
- Eleven reagerer hensigtsmæssigt på ord og spørgsmål (fx hvordan sorteringen er foregået? Eller hvor mange der er i hver gruppe?)

P8

Eleven kan anvende sin matematiske viden

- Eleven taler om, genkender og kopierer enkle gentagne mønstre og sekvenser (fx genkender og beskriver enkle gentagne mønstre på tekstiler eller halskæder; genkender og beskriver et mønster af sokker der ligger på en række; deltager i en klappeleg; taler om og kopierer mønstre, slår takten i velkendt musik; laver former fremstillet af hænder og fødder i vådt sand; laver mønstre lavet med en våd svamp).
- Eleven anvender sin matematiske forståelse op til ti til at løse enkle problemer i leg, spil eller andet arbejde (fx anvender brikker til at holde styr på begivenheder eller point i et spil; tæller, anvender ordenstal til beskrivelse positioner og turtagning).
- Eleven foretager enkle målinger i praktiske situationer (fx beder om et halvt glas vand; sammenligner to genstande for at finde ud af, hvilken der er længst/kortest/højst/lavest).
- Eleven foretager enkle skøn (fx gætter på hvor mange terninger, der kan være i en kasse og hvor mange skridt, der er på tværs af et lokale).

Matematik P4 – P8

KOMPETENCEOMRÅDE:

Tal og antal

P4

Eleven kan deltage i arbejdet med tal og antal til 1

- Eleven kopierer handlinger i aktiviteter og ved optælling.
- Eleven begynder at forudsige slutningen eller nøgleelementet i rim, sange og tallege.
- Eleven følger en sekvens af billeder, der i forbindelse med rim og sange (fx følger piktogrammerne til historien om de tre Bukkebruse).
- Eleven viser bevidsthed omkring forandring af form, position eller kvantitet.
- Eleven anvender fingre til at indikere "en" (tal og antal).

P5

Eleven kan arbejde med tal og antal til 2

- Eleven reagerer på og deltager i velkendte tal-rim, tal-sange, tal-historier og spil (fx ved hjælp af en række handlinger, når de synger kendte sange; synger eller indikerer på anden måde mindst et af tallene i et velkendt tal-rim).
- Eleven indikerer en eller to (som det tal/antal der efterspørges - fx ved hjælp af, blink, fagter eller andet til korrekt at angive en eller to).
- Eleven viser forståelse for kontrasterende mængder (fx "en" og "mange" ved at lave grupper af én eller mange fødevarer på tallerkener).

P6

Eleven kan arbejde med tal og antal op til 5

- Eleven viser forståelse for en-til-en korrespondance i en række forskellige sammenhænge (fx: matchende genstande såsom kopper til underkopper, senge til børn, ...).
- Eleven deltager i optælling af genstande op til fem (fx siger eller indikerer talnavnene til 5 i tælle aktiviteter).
- Eleven tæller pålideligt til tre, grupperer sikkert mængder op til tre og anvender tal til tre i velkendte aktiviteter og spil (fx rører en, to, tre elementer, som en voksen tæller, tæller legetøj eller billeder, tæller mængder på tre, såsom knive, gafler og skeer).
- Eleven viser forståelse af begrebet "mere" (en mere, to mere - fx ved at indikere, at der behøves en klods, for at tårnet bliver, som det skal).
- Eleven deltager når nye tal-rim, tal-sange historier og spil introduceres.

P7

Eleven kan arbejde med tal og antal op til 10

- Eleven deltager i optælling af genstande op til 10 (fx siger eller indikerer talnavnene til 10 i tælle aktiviteter).
- Eleven tæller pålideligt til fem, grupperer sikkert mængder op til fem og anvender tal til fem i velkendte aktiviteter og spil (fx stearinlys på en kage, klodser i et tårn).
- Eleven genkender tal fra et til fem, og viser forståelse for at hvert element repræsenterer en konstant i forbindelse med optælling af elementer eller et beløb (fx ved at matche det korrekte antal elementer - fra en til fem - i beholdere mærket med tallet; indsamle det korrekte antal emner op til fem).
- Eleven viser forståelse af begrebet "mindre" (fx indikerer hvilken flaske, der har mindre vand i sig).

P8

Eleven kan arbejde med tal og antal over 10

- Eleven deltager i optælling af genstande over 10 (fx siger eller tegner talnavne i tælleaktiviteter)
- Eleven tæller videre fra et givent tal (fx fortsætter tælling fremefter i et terningspil og flytter brikken op til 10; fortsætter talrækken, når en voksen starter med at tælle ved at sige eller indikere de efterfølgende tal).
- Eleven erkender forskelle i mængde (fx sammenligner to mængder og siger eller indikerer, hvilken mængde, der er størst eller mindst).
- Eleven genkender tal fra et til ni og relaterer dem til mængder (fx benævner mængder med det korrekte tal).
- Eleven tilføjer i praktiske situationer en eller tager en væk fra en række genstande (fx tilføjer tre genstande i en kasse og siger eller indikerer, hvor mange, der nu er i kassen; siger eller indikerer, hvor mange kager, der er er tilbage, når der er spist et antal kager).
- Eleven anvender ordenstal (første, anden, tredje), når han/hun beskriver positionen af genstande, personer eller begivenheder (fx siger eller indikerer, hvem er først i en kø eller linje; hvem der kom på første, anden og tredje plads i et ræs eller en konkurrence).
- Eleven skønner et antal (op til 10) og kontrollerer ved at tælle (fx foreslår tal, der kan kontrolleres ved at tælle, gætte og derefter tæller antallet af elever eller voksne i rummet).

Matematik P4 – P8

KOMPETENCEOMRÅDE:

Figurer, mønstre
og måling

P4

Eleven kan deltage i arbejdet med figurer, mønstre og måling

- Eleven søger efter objekter, der er ude af syne, hørelse eller berøring (fx søger efter genstande, der hører til velkendte aktiviteter).
- Eleven sammenligner store objekter og små objekter (fx finder en stor fodbold, som passer i nettet med store fodbolde).
- Eleven viser interesse for position og sammenhænge mellem kendte objekter (fx sammenføjer objekter eller bygger ved hjælp af konkrete materialer).

P5

Eleven kan arbejde med figurer, mønstre og måling

- Eleverne søger bevidst efter genstande på deres sædvanlige sted (fx søger på matematikhylden efter kassen med magnetbrikker).
- Eleven finder store og små objekter på opfordring (fx identificerer store og små objekter i bunken af objekter).
- Eleven sammenligner objekters størrelse, hvor der er markante forskelle (fx angiver, hvilken af to sko der er størst, sammenligner objekter - store kasser og små kasser).
- Eleven udforsker objekters placering (fx placerer genstande i og uden for beholdere, placerer genstande i og uden for en gruppe af genstande, placerer så mange elementer som muligt i en beholder).
- Eleven matcher figur og mønstre i én til én korrespondance (fx kopierer et enkelt mønster med støtte).

P6

Eleven kan vise forståelse af objektkonstans

- Eleven leder efter objekter, der ikke er på deres sædvanlige sted (fx leder efter kopper relevante steder, hvis der ikke er flere i skabet).
- Eleven sammenligner objekters størrelse, hvor forskellen ikke er stor (fx sætter russiske dukker op efter størrelse eller bygger et stabeltårn).
- Eleven manipulerer bevidst med tredimensionale former (fx sætter former ind i puslespil, bygger med klodser).
- Eleven viser forståelse for tegn og symboler, der beskriver positioner (fx reagerer på en anmodning om at sætte et objekt i, på, under eller inden i et andet objekt).

P7

Eleven kan genkende figurer ud fra deres navn

- Eleven reagerer på instruktioner og sorterer ved hjælp af figurernes navne (fx tager en eller flere trekanter, når eleven bliver bedt om at tage de figurer, der hedder trekanter)
- Eleven udvælger figurer fra en bunke med forskellige figurer (fx finder de runde figurer, finder former med lige kanter, placerer former i matchende huller)

Eleven kan foretage direkte sammenligninger af størrelser

- Eleven sammenligner i praktiske situationer (fx anvender ordene "tung" og "let", "mere" og "mindre", "lang" eller "kort" til at sammenligne objekter eller mængder).

P8

Eleven kan genkende og beskrive figurer og mønstre ud fra deres egenskaber

- Eleven indikerer at en trekant har tre kanter og en firkant har fire kanter (indikerer at firkanter kan se forskellige ud, men stadig være firkanter)
- Eleven beskriver figurer i enkle modeller, billeder og mønstre (fx trykker figurer i vådt sand og beskriver dem, anvender todimensionelle figurer til at fremstille billeder eller mønstre; benævner nogle af de figurer, der anvendes, identificerer specifikke former fra billeder, enkle modeller eller mønstre).

Eleven kan foretage skøn og målinger

- Eleven sammenligner objekter med direkte fokus på dimensioner som længde eller højde, hvor forskellen er tydelig, og eleven kan indikere/udpege "den lange" eller "den høje" (fx sammenligner to planter ved at placere dem side om side og angiver den høje eller sammenligner to lynlåse og angiver den lange).
- Eleven viser bevidsthed om tid, gennem et vist kendskab til navnene på dage, uger og vigtige tidspunkter i deres dag, såsom måltider, sengetider (fx ordner deres dag ved hjælp af piktogrammer, forstår og anvender navnene på ugens dage, "ingen skole lørdag eller søndag, svømning på onsdag").

P-skalaer

Tilpasset version af Department of Education P Scales
Attainment Targets. Bearbejdet af Michael Wahl Andersen
og Louise Rønberg. Københavns Professionshøjskole.